

آنچه در این ستون می‌خوانید، دیدگاه‌های رسانه‌های خارجی است که صرفاً جهت اطلاع‌رسانی منتشر می‌شود و این دیدگاه‌ها موضع روزنامه «هم‌میهن» نیست.

MSNBC

ایران آمریکا را طرف خود می‌داند

هر معامله‌ای که بین واشنگتن و تهران برای پایان دادن به بیش از ۱۷۰ حمله به پایگاه‌های ایالات متحده و کشتیرانی تجاری در سراسر خاورمیانه از ماه اکتبر انجام شد، ظاهراً به پایان رسیده است. دوزخ پس از آنکه اسرائیل حمله خود را در ۱۹ آوریل به ایران انجام داد، نیروهای تحت حمایت ایران پنج راکت از شهر زمار عراق به سمت پایگاه آمریکایی در رومالین سوریه شلیک کردند. طبق گزارش‌ها، هواپیماهای ائتلاف تحت رهبری ایالات متحده در عراق و سوریه این پرتابه‌ها را منهدم کردند. آیا این همان پاسخی بود که علی‌باقری کنی، معاون وزیر امور خارجه ایران قبل از حملات اسرائیل به اصفهان اعلام کرده بود؟ شاید. تاکنون، واکنش تهران عمدتاً معطوف به ایالات متحده بوده است نه اسرائیل. رویترز گزارش داد که در یک پست شبکه اجتماعی توسط یک گروه نگرانی وابسته به کتائب حزب‌الله آمده است: «جناح‌های مسلح در عراق پس از مشاهده پیشرفت اندکی در مذاکرات برای پایان دادن به ائتلاف نظامی به رهبری آمریکا در عراق، پس از یک وقفه تقریباً سه ماهه، تصمیم گرفتند حملات را از سر بگیرند.» در این حمله به پرسنل آمریکایی آسیبی نرسید. ناگفته نماند، در ۲۴ آوریل، نیروهای حوثی در یمن حملات خود را به کشتی‌های تجاری در دریای سرخ تجدید کردند و یک موشک بالستیک ضدکشتی را به کشتی تجاری یوکر ناوین شلیک کردند. سپس در ۲۶ آوریل، سه موشک به کشتی تجاری مایشا شلیک شد. همه این موشک‌ها با موفقیت منهدم شدند. کشتی تجاری آندرومدا استار نیز مورد اصابت موشک قرار گرفت، اما آسیب کمتری دید و توانست به ترانزیت خود ادامه دهد. در ۲۷ آوریل، حوثی‌ها اعلام کردند که یک پهپاد دیگر آمریکایی MQ-۹ Reaper را با موشک زمین به هوا بر فراز یمن سرنگون کرده‌اند. یک سخنگوی وزارت دفاع آمریکا تأیید کرد که «یک پهپاد MQ-۹ نیروی هوایی آمریکا در یمن سقوط کرده است و تحقیقات در حال انجام است.» نیروهای مورد حمایت ایران و همچنین خود ایران، از ۷ اکتبر به بعد درس‌های زیادی آموخته‌اند و آن اینکه آمریکا نسبت به ورود به درگیری پرهیز دارد. به‌طور خلاصه، تهران تشخیص داده است که دنبال کردن اهداف ایالات متحده امن‌تر از اهداف اسرائیلی است. دولت بایدن از بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل و ژنرال‌هایش برای پیگرد قانونی نحوه جنگ در غزه، بازخواست می‌کند. چاک شومر، رهبر اکثریت دموکرات، نانسی پلوسی، رئیس سابق مجلس نمایندگان و سایر دموکرات‌ها قبلاً این کار را انجام داده‌اند. اما برای ایران، این هزینه‌کرد تاکنون ارزش سرمایه‌گذاری را نداشته است. هشدارهای بایدن تاکنون نتوانسته در تصمیم‌گیری ایران خللی ایجاد کند. همانطور که ژنرال بازنشسته ارتش ایالات متحده، جک کین، مکرراً و به درستی در فاکس نیوز بیان کرده، «ایران خواهان جنگ با ایالات متحده نیست، اما اهداف استراتژیک ایران چیزی‌های دیگری است. نخست گسترش نفوذ در خاورمیانه؛ دوم بیرون کردن آمریکا از خاورمیانه و مسم‌تضعیف اسرائیل از نظر سیاسی تا جایی که یهودیان دیگر نخواهند در اسرائیل زندگی کنند.» تهران هر کاری که می‌تواند انجام می‌دهد تا بین آمریکا و اسرائیل و افکار عمومی آمریکا تفرقه بیاندازد. بایدن از حمایت از هرگونه اقدام شدید علیه ایران امتناع کرده است. همچنین دولت او در برابر اعتراضات حامیان فلسطین در دانشگاه‌های سراسر ایالات متحده موضع‌گیری نکرده است. خطوط مقدم جبهه ایران دانشگاه کلمبیا نیویورک گسترش یافته و به دانشگاه‌های دیگر، از جمله مؤسسه فناوری ماساچوست، کالج ارسون، دانشگاه تگزاس در آستین و دانشگاه کالیفرنیا برکلی، گسترش یافته است. فریادهای «من حماس هستم» و «از خانه تا دریا» در این اعتراضات به گوش می‌رسد. اعضای کنگره ایالات متحده بدون اقدام کاخ سفید از این اعتراضات طرفدار فلسطین برای ارائه حمایت خود بازید کرده‌اند. تلاش برای راضی کردن هر دو طرف درگیری تنها به افتراق بیشتر در آمریکا به ما کمک می‌کند. جلب آرای رای دهندگان در میشیگان و مینه‌سوتا نباید بر امنیت ملی برتری داشته باشد. با این حال، این تصویری است که امروزه بسیاری از آمریکایی‌ها دارند. برخی دانش‌جویان پرچم‌های حزب‌الله را به دست می‌گیرند در حالی که کتائب حزب‌الله که گروهی نزدیک به حزب‌الله لبنان است، در کشته شدن سه نظامی آمریکایی در پایگاه هوایی برج ۲۲ در اردن دخیل بوده است. مسلم است که ایران از این وضعیت راضی است. ایران راضی است. چرا که پرچم حزب‌الله در شهر نیویورک به اهتزاز درآمده است.

دیپلماسی

DIPLOMACY

عکس: چمازان

گفتاری از محمدجواد ظریف به مناسبت روز ملی خلیج فارس لزوم گذر از تهدید به فرصت

فاطمه کلانتری

خبرنگار گروه دیپلماسی

نشست ژئوپلیتیک خلیج فارس صبح دیروز در چارچوب سلسه نشست‌های چهارمین سال تأسیس انتشارات اطلاعات در محل روزنامه اطلاعات برگزار شد. محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه پیشین ایران و محمد مسجدجامعی، سفیر پیشین ایران در واتیکان از جمله سخنرانان این نشست بودند. آنچه می‌خوانید فحوای سخنانی است که در این نشست مطرح شده است.

ادراکی در کشورهای عربی درست شده که امنیت را نمی‌توان تنها از آمریکا خرید و به نظر من آنها قدری از ما در این ادراک جلو هستند که دنیا دیگر دنیای قطبی سابق نیست که بتوان با وابستگی به یک قطب برای خود امنیت ایجاد کرد

همه چیز را می‌توان خرید اما این تفکر خرید امنیت و این توهم خرید امنیت کماکان وجود دارد. الان ادراکی در کشورهای عربی درست شده که امنیت را نمی‌توان تنها از آمریکا خرید و به نظر من آنها قدری از ما در این ادراک جلو هستند که دنیا دیگر دنیای قطبی سابق نیست که بتوان با وابستگی به یک قطب برای خود امنیت ایجاد کرد. خاصیت جهان قطبی این بود که یک رابطه وفاداری و حمایت، در مرکز و پیرامون و بین قطب و مرید وجود داشت. پیرامون نسبت به مرکز وفادار بود و مرکز از پیرامون حمایت می‌کرد. امروز رابطه مرکز و پیرامون به هم ریخته است و به همین دلیل است که کتاب بعدی که از من در مؤسسه اطلاعات منتشر خواهد شد، کتابی در زمینه «جهان پساقطبی» است. جهان از قطب‌ها خارج شده و این به معنای آن نیست که کشورهای قدرتمند دیگر وجود ندارند یا رقابت در حوزه قدرت نیست، بلکه این دوگانه وفاداری و حمایت دیگر به آن شکلی که می‌شناختیم دیگر وجود ندارد و این راعرب‌ها فهمیده‌اند.

دوستان عرب ما در حاشیه جنوبی خلیج فارس این را فهمیدند و خیلی زود هم فهمیدند. زمانی کویت قبل از اینکه به کشتی‌هایش پرچم آمریکایی بزند، اول پرچم شوروی زد یعنی حتی در زمان دوقطبی فهمیده بودند که نیاز دارند برای کسب حمایت با قدرت‌های مختلف همراهی داشته باشند اما به‌رغم این فهم، آن مشکل ادراکی را همچنان دارند که باید امنیت را خرید و امنیت را با پرداخت پول تأمین کرد. اولیسن مورد صدام بود؛ یعنی تلاش کردند امنیت را توسط صدام تأمین کنند. صدام هم این آمادگی را داشت و می‌گفت من دژ شرقی جهان عرب در برابر ایران هستم و آن‌ها هم به این دژ پرداخت کردند که کشته‌دهد تا امنیت این‌ها فراهم شود و خودشان هم همین را گفتند. اخیراً مطالبی به نقل از یک کتاب در دانشگاه هاروارد درآمده که وجود خارجی هم ندارد و متأسفانه ما از خوبی‌های فضای مجازی که بهره‌مند نمی‌شویم و از بدی‌هایش بهره‌مند می‌شویم و آن انتقال جهالت است و انتقال گسترده جهل است که در سایت‌های می‌نویسند که کشورهای عربی خلیج فارس ۵ میلیارد دلار یا حتی ۵۰ میلیون دلار به صدام کمک کردند در صورتی که یکی از رهبران عربستان به دکتر روحانی گفت ما ۷۵ میلیارد دلار به عراق کمک کردیم. پس این‌هایی که در سایت‌ها می‌نویسند را باور نکنید که تولید انبوه جهل است و ما هم خیلی راحت به دلیل اینکه اینترنت آمده فکر می‌کنیم قابلیت استفاده دارد. واقعیت این است که کشورهای عربی خیال می‌کردند با خرید امنیت از طریق پرداخت به صدام و از این طریق که یکی را داشته باشند که برایشان بجنگد و هزینه کند، می‌توانند امنیت خودشان را حفظ کنند، نکته جالب این است که یادداشت‌های دبیرکل وقت سازمان ملل متحد، خاویر پرز دکویار نشان می‌دهد که در همان زمان هم دولت سعودی نگران بلندپروازی‌های صدام بود و لذا وقتی که ایران قطعنامه ۵۹۸ را پذیرفت و من آن زمان در نیویورک بودم و دولت عراق یعنی آقای طارق عزیز آمد و گفت تا زمانی که مذاکره صورت نگیرد آتش بس نخواهیم داشت. آقای دکتر ولایتی هم آنجا

بودند. طارق عزیز این حرف را از قول صدام زد و رفت. دبیرکل دید با یک وضعیتی مواجه شده و با جورج شولتز، وزیر خارجه دولت ریگان تماس گرفت. ماقطعنامه ۵۹۸ را در تیرماه سال ۶۷ پذیرفتیم و آقای شولتز گفت ما در مهرماه که به نیویورک خواهیم آمد، در این زمینه با شما گفتگو خواهیم کرد. یعنی آمریکایی‌ها همان کاری را که در اوایل جنگ کردند و در شورای امنیت آقای دانولد مک هنری، سفیر آمریکا در سازمان ملل متحد گفت که عراق ایران را ظرف یک هفته خواهد گرفت و مانع تصویب قطعنامه‌ای در شورای امنیت شد، آقای دانولد مک هنری در جلسه اطلاعات به صورت محرمانه گفت که این سرزمین‌ها یعنی خوزستان عزیز ما، سرزمین‌های مورد مناقشه هستند. این‌ها تاریخ‌هایی است که ما با آن‌ها زندگی کرده ایم. می‌دانید که من معروف به ضدآمریکایی بودن نیستم اما تاریخ را نمی‌توان فراموش کرد.

وقتی این شرایط پیش می‌آید، دبیرکل با استفاده از آنچه از عربستانی‌ها شنیده به فهد زنگ می‌زند. آقای طارق عزیز در آسمان ود در حال بازگشت به عراق است که فهد زنگ می‌زند به صدام و صدام را قانع می‌کند که آتش بس را بپذیرد. یک نکته جالب هم اینجا بگویم که فهد نمی‌گوید که ایرانی‌ها سلاح قوی دارند، می‌گوید غرور ایرانی را زیر پا نگذار که اگر غرور مردم ایران زیر پا گذاشته شود، درست است که امروز تو دوست بالا را داری اما بر خواهند گشت و جبران می‌کنند. شنیدیم که بعد از پیام حضرت امام، مردم به جبهه هجوم بردند و فهد این را فهمیده بود. نکته من این است که عرب‌ها این فهم را داشتند که نمی‌توانند به همان صدام هم تکیه کنند اما واقعیت این است که عملکردشان این بود که پول را در اختیار صدام قرار دادند که در برابر ایران بایستد و همان پول برای بمباران کویت و عربستان استفاده شد. یعنی هیچ کشوری به اندازه کویت از عراق حمایت نکرد. کویت نفتش را برای عراق می‌فروخت و جنگ نفتکش‌ها هم از اینجا شروع شد. اما سلاح عراق اول از همه علیه کویت به کار رفت و کشور دومی که از عراق حمایت می‌کرد عربستان بود و بعد سلاح عراق علیه عربستان به کار رفت.

بعد از اینکه این سیاست، یعنی سیاست خرید امنیت از عراق شکست خورد، سیاست خرید امنیت کنار گذاشته نشد و اعراب به سراغ شوروی و آمریکا رفتند. امروز سراغ اسرائیل رفته‌اند و تفکر خرید امنیت کماکان پابرجاست. متوجه نیستند همان طوری که سلاح صدام علیه خودشان به کار رفت، اسرائیل دنبال این است که این‌ها را پیش‌مرگ خودش قرار دهد. اسرائیل از هیچ‌کس در تاریخ جملی و منحوس خودش دفاع نکرده است. من سرر گروگان‌های آمریکایی مذاکره کرده‌ام و اسرائیلی‌ها در این مذاکرات به آمریکایی‌ها هالگد زدند.

اسرائیل در تاریخ خودش به هیچ‌کس رحم نکرده است و لذا این اشتباه شناختی کنار رفته است. ایران پیشنهادهای مختلفی ارائه کرد. اولین پیشنهاد امنیت منطقه‌ای را در نامه‌ای در سال ۱۹۸۵ که بنده پیش نویسن آن را نوشتم و به اعضای آقای دکتر ولایتی رسید، به آقای دبیرکل دادیم. بند ۸ قطعنامه ۵۹۸ مبتنی بر نامه ایران است که می‌گوید باید در منطقه امنیت ایجاد شود. آن روز آن‌ها به این پیشنهاد توجه نکردند. وقتی هم آقای دکتر روحانی طرح صلح هرمز را ارائه کرد، عرب‌ها گفتند باید صبر کنیم آمریکا به ایران فشار بیاورد و شرایط ما بهتر شود. وقتی هم که طرح صلح آقای امیر سابق کویت، مرحوم شیخ جابر احمد الصباح در کنفرانس منامه مطرح می‌شود که آقای روحانی هم موافقت کرده بود، شاه بحرین می‌گوید ترامپ سرکار آمده، بگذارید به ایران فشار بیاورد تا اینکه بتوانیم امتیازهای بیشتری بگیریم. اعراب همواره به دنبال خرید امنیت بوده‌اند. وقتی که آرامکو تیر غیب خورد، توقع داشتند آمریکا به دادشان برسد ولی باز هم آن تفکر را کنار نگذاشتند و الان می‌خواهند امنیت را از